

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 07 Nisan 2021
Sayı: 2482

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 07/04/2021 17:06
Sayı: E-120.10- 0805876

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Ülkemizde tarımsal amaçlı piyasaya arz edilen gübrelerin izlenmesine yönelik tebliğin uygulanmasında ve Gübre Takip Sistemi (GTS) ile ilgili KAREKOD uygulaması hakkında tarımın en önemli paydaşları olan gübre sektöründe yaşanan kaosun, adaletsizliğin önlenmesi, neden tek bir firma üzerinden bu uygulamanın yapıldığının araştırılması, karşılaşılan sorunların tüm yönleriyle değerlendirilmesi ve olumsuzlukların ortadan kaldırılması için T.C. Anayasasının 98, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'nci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Gamze TAŞCIER
Ankara Mv.
Güliz Biçer Karaca
Denizli Mv.

Onurşel ADIGÜZEL
İst. Mv.

Seyit TORUN
Ordu Mv.

Serkan TOPAL
Hatay Mv.

Kemal ZEYBEK
Samsun Mv.

İRTAN KAPLAN
Gaziantep Mv.

Ali Fozil KASAP
Kastamonu Mv.

Orhan SÖNER
Adana Mv.

Burhanettin BULUT
Adana Mv.
Aziz AYDINLIK
Samsun Mv.

Okan GAYTANCIOĞLU
İzmir Mv.

Ayhan BARUT
Adana Milletvekili

İsmail DEMİRTAŞ
Zonguldak Mv.

Süzen FAHRETTİN
Hatay Mv.

Veli AYDINLIK
Malatya Mv.

GEREKÇE:

Ülkemizde tarımsal amaçlı piyasaya arz edilen gübrelerin izlenmesine yönelik tebliğin uygulanmasında ve Gübre Takip Sistemi (GTS) ile ilgili KAREKOD uygulaması hakkında tarımın en önemli paydaşları olan gübre sektöründe yaşanan kaosu, adaletsizliğin önlenmesi, neden tek bir firma üzerinden bu uygulamanın yapıldığının araştırılması ve tüm sorunların çözüm bulması hayati derecede önemlidir.

Tarımsal gübrelerde DNA markör, barkod ve karekod uygulaması şeklinde ortaya çıkan GTS'nin el yapımı patlayıcı yapımında kullanılan ürünlerin takibi için güvenlik birimlerinin isteği üzerine kurulduğu bir gerçektir. Bakanlık, güvenlik birimleri, sektör temsilcileri ve konuyla ilgili sivil toplum kuruluşu yetkililerinin de katılımıyla yapılan toplantılarda GTS'de temel amacın el yapımı patlayıcıların takibi olduğu belirtilmiştir. Fakat gübrelerin takibi ile ilgili tebliğ el yapımı patlayıcı yapımında kullanılmayan, yani tüm ürünleri kapsayacak şekilde çıkmıştır. 6 Nisan 2017 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan tebliğ, tarımın en önemli paydaşlarından olan gübre sektörünü kaosa sürüklemekte, çözümü uzun zaman alacak sorunlar oluşturmaktadır. Tebliğin çıkış noktası el yapımı patlayıcı yapımında kullanılan nitrat bazlı gübrelerin takip edilmesi olmasına rağmen yönetmelik tüm gübreleri kapsayacak çıktığı için büyük bir kriz yaşanıyor.

Türkiye'de ortalama yıllık 5.5 milyon ton tarımsal gübre tüketimi var. GTS ile ilgili tek yetkili olan özel firma ton başına DNA için 59 lira, barkod için de 16 lira alıyor. Bu nedenlerle GTS'nin maliyeti oldukça yüksektir. Sistem A tipi ve B tipi diye iki farklı şekilde gübrelere uygulanmaktadır. Türkiye'de satılan gübre miktarları ve sistemin birim maliyetleri üzerinden hesap yapıldığında yıllık maliyet yüz milyonlarca lira civarındadır. B tipi uygulama geçici bir uygulama olup 2 yıl erteleme sonunda tüm ürünler A tipi olarak değerlendirildiğinde maliyet 800 milyon liranın üzerindedir. Üreticilerimize destek yetersiz kalırken GTS için tek bir firmaya sağlanan ayrıcalık dikkat çekicidir. Üstelik bu tek firmanın teknik servis yetersizliği ve sistemin sürekli bozulması nedeniyle gübre üretim kapasiteleri yüzde 25 oranında düşüyor ve gübre üreticileri için ekstra maliyetler oluşuyor. Bu maliyet artışı da ister istemez üreticilere ayrı bir yük olarak yansıyor. Çiftçiye verilen destekten daha çok paranın tek bir şirkete ödenmesi bile olayın boyutunu ortaya koyuyor. Sürekli artan, yüzde 90'ları aşan gübre zamları nedeniyle gübre kullanımı azalmış, üretimde verim ve kalite kaybı yaşanmıştır, yaşanacaktır. GTS işinde tek bir firma zengin edildi. Bu şirketle yapılan sözleşmenin kamuoyuyla paylaşılmasını istiyoruz.

GTS ile birlikte patlama özelliği bulunan amonyum nitrat gübresinin satışı yasaklandığı ancak patlama özelliği olmayan ürünler de yasak listesine alındı. GTS ile birlikte amacın dışına çıkılarak yasak kapsamının genişletilmesi bu alandaki tek olan firma için ticari bir kaygı gözetildiği kuşkusunu oluşturuyor. Çünkü amonyum sülfat gibi ülkenin topraklarına faydalı bir gübrenin yasak kapsamına alınması ancak bu şekilde izah edilir. Bin 200 civarında lisanslı firmanın bulunduğu sektörde tek bir yüklenici firmanın kazanç sağlayarak mutlu olması kabul edilemez. Zaten uzun zamandır büyük sorunların yaşandığı ekonomik ortamda bu maliyetler ve sorunlar gübre firmalarını daha da zora düşürüyor. GTS'de tek bir yüklenici firma olma avantajını kullanan özel firmanın her geçen gün sistemin satış şartlarında zorluklar çıkarması, kendi lehine şartlar geliştirmesi ve sektörü zorlayan tavır sergilemesi işleri daha da çıkmaza sokuyor. GTS'de kapsam dışı olan ihracata giden ürünlerin dahi tebliğe dahil edilip verilerin tüm detaylarıyla sisteme girilmesinin istenmesi, kimsenin ulaşamadığı verilere kolaylıkla ulaşmak istemesi, firmaların mahrem bilgilerinin ele geçirilmesiyle ne amaçlanıyor?

Özel bir şirket tarafından toplanan tarımsal verilerin güvenliğini kim nasıl sağlayacak, ihracat ürünlerinin sisteme dahil edilmesinde kimin kazancı olacak? Bu sorulara mantıklı yanıt verilmiyor.

Bitki koruma ürünlerinde uygulanan, daha kolay ve ucuz bir sistem varken gübreler için neden daha karmaşık ve pahalı bir sistemin tercih ediliyor? Bu sistem ile gübre reçeteleri yazılacağı belirtiliyor. Yetersiz ve yanlış gübre kullanımı başta olmak üzere bir çok etmenden kaynaklı ülkemiz tarımında birim alanda verim ve kalite düşüklüğü yaşanmaktadır. Hal böyleyken her üründe çiftimize doğru reçeteyi yazmak önem arz etmektedir. Gübre tavsiyesi yapmadan önce toprak analizi, yetiştirilecek ürünün bitki besin maddesi istekleri, bölgenin iklim ve sulama şartları, sulama şekilleri ve hedeflenen verim gibi bir çok veri toplanarak uzmanlar tarafından reçete yazılmalıdır. GTS bu verileri nasıl elde edecek, neye göre reçete yazacaktır? El yapımı patlayıcı kapmasındaki ürünlerin takibi için kurulacak kamera sisteminin 15 bin civarında satış noktasına uygulanmasının yıllık maliyeti 50 milyon lira civarındadır. Bu ürünleri satmayan bayi sayısı çoğunlukta iken hepsine uygulanmasının mantığı nedir? Ayrıca DNA markörün oluşturacağı olumsuzluklar tam olarak ortaya konmuş mudur? Fazlasıyla dışa bağımlı olan sektörde bir çok yabancı firma ülkeden yaşanan zorluklardan dolayı çıkarsa veya son zamanlarda artan gübre ihracatımız sistem nedeniyle kaos yaşarsa çözümü zorlaşacak sorunlar ile karşı karşıya kalacağız."

Yerli ve milli olarak duyurulan GTS'nin yabancı ve çalıntı olduğu yönünde iddialar var. SafeTrace isimli bir firma, gübre sektöründeki firmalara bir ihtarname göndermiştir. Bu ihtarnamede kullanılan ve yerli olarak duyurulan sistemin kendisine ait olduğunu , bu sistemi kullanan firmaların suç işlediğini belirtmiştir. Yerli ve milli olan sistem acaba yabancı ve çalıntı mıdır? Tarım ve Orman Bakanlığı GTS ile ilgili hangi firmayla ve kimle sözleşme yaptığını açıklamalıdır. İhtar çeken firma sistemin kendisine ait olup kopyalandığı, kopyalanan sistemin ise güvenlik ve kalite kriterlerini sağlamayacağını iddia ediyor. Acaba çalışmayan bir sisteme mi para ödüyoruz ? Aynı firma sistemdeki makinelerin tekniğe uygun olmadığını, hayati tehlike yaratan yangın veya patlamalara sebep olacağını, uygulamadaki makinelere el koyma hakkı olduğunu söylüyor. Gübre sektöründe faaliyet gösteren kuruluşlar, bu durumda suç işlemeye mi teşvik edilmiş oluyorlar?

Terörle mücadelede herkes üzerine düşeni yapıyor ve yapmaya devam edecektir, bu konuda hiçbir fedakarlıktan kaçınılamaz.

Ancak terörle mücadele gibi konunun hassasiyetinden faydalanmak isteyen varsa ona da sonuna kadar karşı durulmalı. Tek bir yüklenici firma tarafından yapılan bu sistem maliyetlidir ve kolay uygulanabilir değildir. Ülke tarımına hiçbir katkısı yoktur. Ortada yerli ve milli bir durum da yoktur. Çok daha ucuz yazılımla mevcut kullanılan sistemlere entegre edilerek çözümler oluşturulabilir. Bu işten sadece yüklenici firma avantaj sağlıyor. GTS adı altında daha ucuz, daha kolay uygulanabilir bir sistem kurulabilir. Bu sağlanırsa gübre sektöründeki firmalarımız rahatlar, maliyetler düşeceği için çiftçilerimiz en azından gübre konusunda biraz desteklenmiş olur. Sistemde tek firmaya değil bu işi yapan başka firmaların da devreye girmesiyle oluşacak rekabet ortamında hem gübre sektörü, hem bakanlığımız ve üreticilerimiz kazançlı çıkar. Tarımsal üretimimize, gübre sektörü ve üreticilerimize gereksiz yere büyük yük oluşturan bu yanlışların artık sona ermesi, sadece bir firmanın menfaatini gözetken sistemdeki arızanın yok edilmesi için Meclis Araştırması açılması amaçlanmıştır.

2482 Sayılı Meclis Araştırma Önergesi İmza Çizelgesi

[illegible]